

Til

Kopi til

Høringsnotat biskopenes egnethetskriterier og revidert VTV-program

Innledning – hva saken dreier seg om

Denne saken gjelder innføring av egnethetskriterier for vigsling til kirkelig tjeneste, revidering av innretningen av programmet Veien til vigsling (VTV) og forslag til saksbehandlingsregler i forbindelse med vigsling.

Bispemøtet behandlet saken “Universell utforming og vigslede stillinger” 22.5.23 (BM 26/23) og vedtok i den forbindelse kriterier for egnethetsvurdering av kandidater som ønsker vigsling til kirkelig tjeneste. Kriteriene tok utgangspunkt i forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning. Vedtaket ble sendt på høring til kirkelige profesjoners arbeidstakerorganisasjoner, som ga viktige innspill til videre arbeid med både kriterier for egnethet og programmet VTV.

På bakgrunn av dette vedtok Styringsgruppen for Veien til vigsling 21.3.24 (SVTV 6/24) å opprette en arbeidsgruppe som skulle utrede forholdet mellom skikkethet og egnethet, og de ulike aktørenes rolle i vurderingen av studentene innenfor kirkefagene. Denne gruppa ble nedsatt i oktober samme år med mandat til å arbeide for at:

1. Biskopene har tydelige kriterier for vurdering av egnethet av kandidater som søker vigsling til kirkelig tjeneste.
2. Programmet VTV bidrar til at biskopene har tilstrekkelig kjennskap til kandidatene, slik at de kan vurdere deres egnethet til vigslet tjeneste.
3. Kandidater som søker VTV er kjent med kriteriene for egnethetsvurdering.

Arbeidsgruppa ble også bedt om å vurdere saksbehandlingsregler knyttet til vigsling til tjeneste, jf. høring om biskopens tilsyn. Kirkemøtet vedtok (KM 09/25) å be Bispemøtet gi nærmere saksbehandlingsregler knyttet til vigsling etter tjenesteordning for biskoper § 8 nytt sjette ledd.

Arbeidsgruppa leverte sitt arbeid til Bispemøtet september 2025, og Bispemøtet vedtok 13.10.25 (BM 34/25) å sende på høring disse dokumentene:

- Egnethetskriterier for henholdsvis prest, kateket, kantor og diakon
- Avtale mellom Bispemøtet og deltakere i Veien til vigsling-programmet i forbindelse med deltakernes oppmelding i Veien til vigsling-databasen
- Ordning med forankringsmenighet som del av Veien til vigsling-programmet
- Saksbehandlingsregler knyttet til biskopens avgjørelse om vigsling

I det følgende presenteres disse dokumentene kort, med kommentarer på hvilke områder det er spesielt interessant å høre høringsinstansenes vurdering.

Egnethetskriterier for prest, kateket, kantor og diakon

Det er utarbeidet et eget tre-siders dokument for hver av de fire profesjonsgruppene, og innholdet i disse fire dokumentene er i all hovedsak sammenfallende. Vigslingsløftene er selvsagt særegne for

hver profesjon. Disse er definert som «grunnleggende egnethetskriterier» sammen med Den norske kirkes læregrunnlag og ordninger. Vigslingsliturgiene er under revidering og er planlagt å behandles i Kirkemøtet i 2027. Det er de någjeldende vigslingsløftene som står oppført som grunnleggende egnethetskriterier.

For prester, kateketer og diakoner legges det til grunn at lærestedene foretar skikkethetsvurderinger. Skikkethetsvurdering er ikke en del av ordningen for kantorstudier, og dette nevnes derfor ikke i dokumentet om egnethetskriterier for kantorer.

Utenom «grunnleggende egnethetskriterier» består egnethetskriteriene av tre kategorier; «strukturell egnethet», «personlig egnethet» og «åndelig egnethet». Kategoriene og innholdet i disse er utarbeidet av en kompetent arbeidsgruppe, men det må likevel presiseres at det er nybrottsarbeid i Den norske kirkes sammenheng å konkret meisle ut hvilke egnethetskriterier som skal gjelde for personer som vigsles. Høringsspørsmålene er derfor åpne, og gir rom for både konkret og mer overordnet tilbakemelding.

Et tydelig høringssvar på saken om «Universell utforming og vigslede stillinger» (BM 26/23) dreide seg om fysisk funksjonalitet som kriterium for egnethet for vigslet tjeneste, og dette var noe av grunnen til at Bispemøtet ønsket å arbeide videre med temaet «egnethetskriterier». I denne høringen er det derfor spesielt interessant å avdekke om likeverdig tilgjengelighet og tilhørighet er tilstrekkelig tematisert, og derfor har høringen med et direkte spørsmål om dette. Utover dette temaet er spørsmålene åpne, og det er opp til høringsinstans å bringe inn hva som savnes eller hva som oppleves unødig i dokumentene om egnethetskriterier.

Avtale mellom Bispemøtet og deltakere i Veien til vigsling-programmet i forbindelse med deltakernes oppmelding i Veien til vigsling-databasen

Deltakere som melder seg opp til VTV gjør dette ved å registrere seg i en elektronisk VTV-database. Dagens praksis reflekterer ikke GDPR (personvern) i tilstrekkelig grad, og derfor er det ønskelig med en avtale som tydeliggjør for deltakerne hvordan dataene de gir fra seg behandles, og hvordan de kan utøve sine rettigheter. Høringsspørsmålene dreier seg derfor om hvilke opplysninger som registreres i databasen og hvem som har tilgang til disse.

Ordning med forankringsmenighet som del av Veien til vigsling-programmet

Dette nye elementet i VTV-programmet er foreslått for å sikre at studenter og deltakere i VTV som har lite kjennskap til Den norske kirke, og som planlegger vigslet tjeneste, skal få mulighet til å erfare menighetsliv og gudstjenestefeiring slik at dette er en kjent kontekst når vigsling nærmer seg. Ordning med forankringsmenighet er utprøvd i Svenska kyrkans vigslingsprogram med god erfaring. Til dette dokumentet stilles mange konkrete høringsspørsmål for å kunne tilpasse ordningen best mulig. Det er ønskelig å dra veksler på at mange av høringsinstansene selv er VTV-deltakere, eller er tett på VTV-deltakere, og dermed kan gi en tydelig tilbakemelding på hva som kan være realistisk og fruktbart, og hva som kan være urealistisk og negativt, ved en slik ordning.

Saksbehandlingsregler knyttet til biskopens avgjørelse om vigsling

De foreslåtte saksbehandlingsreglene er et svar på Kirkemøtets sak KM 09/25 Biskopens tilsyn og ny formulering i Tjenesteordning for biskoper § 8 (om vigsling til tjeneste): «Biskopens vedtak etter denne paragrafen kan ikke påklages. Bispemøtet gir nærmere regler om saksbehandlingen.» I høringen om forslag til saksbehandlingsregler er det særlig punktene om skriftliggjøring som er viktige, og høringsinstansene bes om å vurdere to ulike alternativ ved to av punktene (ved punkt 4: «Behandling av tvilstilfeller», og punkt 5: når biskopen konkluderer med «Manglende egnethet»).